

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

EOD+ Bomb Technician, EstQF Level 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
EOD+ Bomb Technician, EstQF Level 5	5

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work

Pommitehnik EOD3+, tase 5 on spetsialist, kelle töö on kahjutustada plahvatusohtlikke esemeid, kasutada eritehnikaid ja -oskusi lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemisel (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne), improviseeritud lõhkeseadeldiste kahjutustamine ning demineerijate juhendamine nende tööülesannete täitmisel. Pommitehnik töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

Lisaks pommitehnik EOD3+-le on ka demineerija EOD1, demineerija EOD2, demineerija EOD3 ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerijate pädevus kasvab vastavalt IMAS (International Mine Action Standard, vt lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid) maatriksile.

Demineerija EOD1, tase 4 töö on abistada meeskonda pommiohu, lahingumoonaohtu ja plahvatusohtu tõrjumisega seotud tegevustel; ta töötab juhendamisel.

Demineerija EOD2, tase 4 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult esemeid teisaldada.

Demineerija EOD3, tase 5 töö on tuvastada plahvatusohtlikku lahingumooni ning hinnata leitud esemete ohutustaset, teha ohutustamise protseduure ja hävitada igasugust lahingumooni.

Demineerimisinstruktor, tase 6 on spetsialist, kelle töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsilised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik tööga kaasnevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösi, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsiliste faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommikontaineri kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

Pommitehniku peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, tulirelvad, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, sideseadmed, röntgeniapparaat, abivahendid, pommikonteiner, mõõtevahendid.

Demineerija töökoostamise korraldamisel ja koostuskavade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglitust; sellest tulenevalt on kutse nimetus ka akronüüm EOD.

A.2 Tasks

- A.2.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine
- A.2.2 Lõhketöö tegemine
- A.2.3 Pommiohu tõrjumine

A.2.4 Lahingumoonu ohu tõrjumine
A.2.5 Plahvatusohu tõrjumine
A.3 Professional preparation
Pommitehnikul on keskharidus, läbitud pommitehniku õppekavale vastav kvalifikatsioonikursus või samaväärne koolitus ja praktilise töö käigus omandatud kutseoskused. Pommitehnik (EOD3+) on demineerija EOD3-na töötanud vähemalt 2 aastat.
A.4 Most common occupational titles
Demineerija, pommitehnik.
A.5 Regulations governing profession
Töötamiseks Päästeametis on nõutav kutse vastavalt päästeteenistuse seadusele ja selle rakendusaktidele.
A.6 Relevant skills for the future
Oskus tegutseda keskkonnasäästlikult, mehitamata tehniliste vahendite kasutamise oskus, tehisintellekti kasutamise oskus, programmeerimisoskus.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation
Pommitehnik EOD3+, tase 5, kutse moodustub üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentsidetõendamine.
Hariduslikud nõuded
Kutse taotlemisel 1. Keskharidus 2. Läbitud pommitehniku kutsestandardi nõuetele vastav koolitus 3. Omab demineerija EOD3, tase 5 kutsetunnistust 4. Kutse taotleja on täitnud demineerija EOD3 või sellega rahvusvaheliselt võrdväärseid tööülesandeid vähemalt kaks aastat peale kutse omandamist.

B.2 General skills of EOD+ Bomb Technician, EstQF Level 5
1. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise, isikukaitsevahendeid ning järgib ohutusnõudeid. 2. Kasutab oma töös digiseadmeid infotöötamise, kommunikatsiooni, ohutuse ja probleemilahenduse jaoks iseseisva kasutaja tasemel ning sisuloo jaoks algtasemel (vt lisa 2 - digipädevuste enesehindamiskaala). 3. Kasutab enese suuliseks või kirjalikuks väljendamiseks eesti keelt keeleseaduse ja selle alusel kehtestatud nõuete kohaselt. 4. Kasutab oma töös ühte võõrkeelt (soovitatavalt inglise keelt). 5. Kasutab nii eesti kui ka võõrkeeles oma valdkonnas kokkulepitut oskuskeele mõisteid ja termineid.

B.3 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.3.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Planeerib ja korraldab demineerimistööd vastavalt valdkonda reguleerivatele õigusaktidele ja IMAS standardile; kaasab planeerimisse ja korraldamisse sobiva meeskonna vastavalt töö iseloomule. 2. Arvestab oma tegevuses valdkonna töökorralduse ja struktuuriga; langetab asjakohaseid otsuseid, sh keerulisi ja riske sisaldavaid ning mittetäieliku info alusel tehtavaid; algatab tegevusi oma pädevuse piires, juhib ja kontrollib nende kulgu ja tulemuste suunas tegutsemist; võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest.	

3. Juhib sündmuskohal või distantsilt (nt kõrgema tasemega staabist) demineerimistööd igasuguse lahingumoon ja lõhkeseadeldise leiu korral vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele, sündmuse iseloomule ja olukorrale sündmuskohal; valib olukorra lahendamiseks sobiva taktika vastavalt leitud lahingumoonale ja lõhkeseadeldisele.
4. Viib läbi ennetus- ja teavitustööd vastavalt korraldustele ja sihtrühma vajadustele.
5. Korraldab koolitusi etteantud teemal, kasutades erinevaid meetodeid; valmistab ette koolituse sisu, lähtudes koolitusprogrammist; korraldab, juhib ja viib läbi lõhketöid vastavalt õppekavale.

B.3.2 Lõhketöö tegemine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Planeerib ja korraldab lõhketöid vastavalt õigusaktidele ja sündmuse iseloomule; valib sobiva ja võimalikult ohutu hävitusmeetodi, lähtudes demineerimisalastest õigusaktidest ja erialasest koolitusest ning arvestades ümbritsevat keskkonda; täidab lõhketööga seotud kohustusliku dokumentatsiooni vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele.
2. Juhib lõhketööd oma pädevuse piires vastavalt õigusaktidele; valib ohutuima viisi lõhketöö läbiviimiseks; jälgib lõhketöö ohutust.
3. Juhendab lõhkamiskohas demineerijaid lõhketöö ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel; määrab ohuala raadiuse ja sobiva lõhkamise meetodi ning arvutab kamufleti, arvestades lõhkamiskohta ja hävitatava lahingumoon tüüpi; valmistab ette lõhkamisvahendid ja lõhkelaengud, paigaldab lõhkelaengud; valmistab ette ja paigaldab eriotstarbelisi lõhkelaenguid; kontrollib demineerimismeeskonna tegevust lõhketöö ettevalmistamisel.
4. Määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; valib pommiohu tõrjumiseks sobiva taktika; likvideerib pommiohu, kasutades ettevalmistatud varustust ja erilaengut.
5. Määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja lahingumoon tüübist; valib lahingumoonaohtu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi; likvideerib lahingumoon ohu, arvestades lahingumoon tüüpi ja otstarvet, kasutades ettevalmistatud varustust ja vahendeid; vajadusel valmistab improviseeritud erilaengu; korraldab järelkontrolli ja osaleb selles.
6. Likvideerib lõhkeseadeldisest tuleneva ohu, kasutades sobivat meetodit, taktikat ja vahendeid; vajadusel valmistab ette erilaengu ja viib läbi lõhkamise; korraldab sündmuskohal tehniolude jäädvustamist.
7. Teeb eriotstarbelisi lõhketöid; lõhketöö juhina annab korralduse kasutatava varustuse ja vahendite kohta, korraldab varustuse hoolduse peale sündmust; politseilisel lõhketööl otsustab võimaluste ja õigete lõhkematerjalide valiku; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast ja oludest; valmistab erilangud; korraldab lõhkamiskoha järelkontrolli ja osaleb selles.

Teadmised

1. Plahvatuste tüübid ja parameetrid; plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale; plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed; signaalid lõhketööl.

B.3.3 Pommiohu tõrjumine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Kogub pommiähvarduse sündmusega seonduvat infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommiähvarduse sündmusel; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd.
2. Kogub ja analüüsib pommikahtluse sündmusega seonduvat infot; korraldab ja juhib tegevust pommikahtluse sündmusel, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; lahendab sündmuse, kasutades sobivat varustust.
3. Kogub ja analüüsib pommitehnilise kontrolli sündmusega seonduvat infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommitehnilisel kontrollil; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd.
4. Kogub ja analüüsib plahvatuskohal infot, arvestades sh varasemaid sündmusi; saadud informatsioonile tuginedes teeb oma pädevuse piires kindlaks plahvatuse põhjuse; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust plahvatusjärgsel töö, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; lahendab sündmuse oma vastustala piires, kasutades sobivat varustust.

B.3.4 Lahingumoon ohu tõrjumine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Käitleb laske- ja lahingumoon ohutult oma pädevuse piires; identifitseerib laske- ja lahingumoon.
2. Kasutab demineerimistöö ettenähtud abi- ja erivahendeid; määrab sobiva EOD-ERW-taktika vastavalt lahingumoonale; teeb leitud lahingumoon või selle otsimisega seotud toimingud; määrab kahjutustamise meetodi vastavalt lahingumoonale.
3. Kogub ja analüüsib infot lõhkematerjalide ja lahingumoonaga saastatud keskkonna kohta, viib läbi tehnilist ja mittetehnilist uuringut; otsustab edasised toimingud vastavalt lõhkematerjalide ja lahingumoon omadustele, hävitab need vastavalt leiu eripärale.

4. Määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; identifitseerib CBRN-lahingumoonas markeeringu ja tehilude põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab CBRN-lahingumoonas; juhib lahingumoonast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust.	
Teadmised 1. Laske- ja lahingumoonas liigid ja ehitus; lõhkelaengute liigid, paigaldamine.	
B.3.5 Plahvatusohu tõrjumine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast. 2. Lõhkeseadeldisest tuleneva plahvatusohu tõrjumisel kahjutustab lõhkeseadeldise, kasutades sobivat meetodit, taktikat ja vahendeid; korraldab sündmuskohal tehilude jäädvustamise. 3. Identifitseerib CBRN-ohu tehilude põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab CBRN-ohuga lõhkeseadeldise; juhib lõhkeseadeldisest tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust.	
Teadmised 1. Plahvatuste tüübid ja parameetrid.	

RECURRING COMPETENCES

B.3.6 Pommitehnik EOD3, tase 5 kutset läbiv kompetents	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Arvestab oma töös demineerimisega seotud juhiseid, valdkondlikke nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt. 2. Annab isikutele abi kuni kiirabi saabumiseni või kuni nad saavad täielikumat ravi. 3. Valmistab ette ja juhib sündmusjärgset analüüsi. Kasutab sündmuse lahendamisel loogikat ja süsteemset arutlust, et teha järeldusi, tuvastada alternatiivsete lahenduste tugevad ja nõrgad küljed ning leida probleemide võimalikud lahendamise viisid. Õpib enda ja teiste kogemusest, võttes arvesse võimalikke probleeme, teavet selle kohta, mis meetodid toimivad. Teeb ettepanekuid töö paremaks korraldamiseks, muudatuste tegemiseks. 4. Vastutab enda ja teiste demineerijate töö kvaliteedi eest.	

Part C GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations	
1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	26-02042024-1.4/5k
2. Occupational qualification standard compiled by:	Maret Valner, Päästeamet Indrek Tõnson, Päästeamet Raido Taalman, Päästeamet Jaanis Otsla, Sisekaitseakadeemia päästekolledž Arno Pugonen, Päästeamet
3. Occupational qualification standard approved by:	Property and Personal Protection
4. No. of decision of Sectoral Council	30
5. Date of decision of Sectoral Council	02.04.2024
6. Occupational qualification standard valid until	01.04.2029
7. Occupational qualification standard version no.	5
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	3359 Government Regulatory Associate Professionals Not Elsewhere Classified
9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	5

C.2 Occupational title in foreign language

English:	EOD+ Bomb Technician, EstQF Level 5
Finnish:	Miinaraivaaja
Russian:	Взрывотехник

C.3 Annexes

Lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid
Lisa 2 Digital competences - Self-assessment grid